

क्लायमेट चेंज व मानवी आरोग्य
यासंदर्भात राज्याचा कृती आराखडा
तयार करण्यासाठी राज्यस्तरीय
गव्हर्निंग बॉडी तसेच टास्क फोर्स
स्थापन करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: एनसीडीसी-२०१८/प्र.क्र.१३५/आ-५,
गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय आवार,
संकुल इमारत, ८ व १० मजला, नवीन मंत्रालय,
मुंबई- ४०० ००९.
दिनांक : २० ऑगस्ट, २०१९

वाचा : स्वास्थ एवं परिवार कल्याण मंत्रालय, निर्माण भवन नवी दिल्ली यांचे पत्र क्र.
D.O. No.६७/CEOH/NCDC/२०१७-१८/SAPCCHH, दि.२ एप्रिल, २०१८

प्रस्तावना :

क्लायमेट चेंज व मानवी आरोग्य यासंदर्भात राज्याचा कृती आराखडा तयार करण्यासाठी
राज्यस्तरीय गव्हर्निंग बॉडी तसेच टास्क फोर्स स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

वातावरणातील बदल आणि मानवी आरोग्या संदर्भात धोरणात्मक निर्णय घेण्यासाठी
राज्यस्तरीय गव्हर्निंग बॉडी तसेच टास्क फोर्स स्थापन करण्यास याद्वारे शासन मंजूरी देण्यात येत
आहे.

राज्यस्तरीय गव्हर्निंग बॉडी तसेच टास्क फोर्सची रचना

➤ मा आरोग्य मंत्री .	- अध्यक्ष
➤ प्रधान सचिव (आरोग्य)	- उपाध्यक्ष
➤ संचालकआरोग्य सेवा प्रमुख/ आरोग्य सेवा ,	- सदस्य सचिव
➤ संचालकवैद्यकीय शिक्षण व संशोधन ,	- सदस्य
➤ आयुक्तराष्ट्रीय आरोग्य अभियान ,	- सदस्य

➤ विभागीय संचालकआरोग्य व कुटुंब कल्याण , - सदस्य
मंत्रालय.आकुर्डी पुणे ,भारत सरकार ,
त्याचप्रमाणे राज्यस्तरीय टास्क फोर्स स्थापित करण्यासाठी वातावरणातील बदल आणि आरोग्य
राज्य कृती आराखडयाच्या समितीमध्ये खालीलप्रमाणे सदस्य असतील.

अ.क्र.	पदनाम	टास्क फोर्स मधील भूमिका
१	प्रधान सचिव ,सार्वजनिक आरोग्य विभाग , मुंबई ,मंत्रालय	अध्यक्ष
२	संचालक, राष्ट्रीय विषाणू विज्ञान संस्थापुणे ,	सदस्य
३	शास्त्रज्ञ आणि प्रमुख हवामान संशोधन विभाग , पुणे	सदस्य
४	अध्यक्षमहाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ ,	सदस्य
५	सचिव राज्य आपत्ती व्यवस्थापन विभाग	सदस्य
६	पर्यावरण अभियंता शास्त्रज्ञ पर्यावरण व वन / विभाग	सदस्य
७	सचिव राज्य कृषी विभाग	सदस्य
८	सचिवराज्य भूजल सर्वेक्षण विभाग ,	सदस्य
९	राज्य सर्वेक्षण अधिकारी तथा राज्य नोडल अधिकारी क्लायमेट चेंज	सदस्य

२. राज्य स्तीय टास्क फोर्सचे उद्दिष्ट व कार्य :

उद्दिष्ट: १) वातावरणातील बदल आणि मानवी आरोग्य या विषयी राज्याचा कृती
आराखडा तयार करणे.

२) सदर कृती आराखडयाची अंमलबजावणी करणे.

कार्य : १) वातावरणातील बदलाचा परिणाम होणारे आजार ओळखणे.

२) अशा आजारांचे सर्वेक्षण करुन जोखीम निश्चित करणे.

३) जोखीमग्रस्त भाग व लोकसंख्या निश्चित करुन त्यानुसार कार्य योजना
आखणे.

४) उपलब्ध संसाधनाची यादी कणे.

५) संबंधित जबाबदार व्यक्ती / संस्था यांची यादी करुन त्यांची भूमिका व जबाबदारी निश्चित करणे.

६) विविध विभाग, नागरिक संस्था यामध्ये समन्वय स्थापन करणे.

समितीच्या बैठकीचा कालावधी :-

राज्य स्तरीय गव्हर्निंग बॉडीची बैठक वर्षातून एक वेळा आणि टास्क फोर्सची बैठक वर्षातून तीन वेळा घेण्यात यावी.

जिल्हा स्तरावर मा जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली.जिल्हास्तरीय टास्क फोर्स स्थापित करण्यासाठी वातावरणातील बदल आणि आरोग्य जिल्हा आराखड्याच्या समितीमध्ये खालीलप्रमाणे सदस्य असतील.

अ.क्र.	पदनाम	अभिप्राय
१	जिल्हाधिकारी	अध्यक्ष
२	जिल्हा आरोग्य अधिकारी	सदस्य सचिव
३	जिल्हा सर्वेक्षण अधिकारी	सदस्य
४	जिल्हा हिवताप अधिकारी	सदस्य
५	सदस्य जिल्हा आपत्ती व्यवस्थापन केंद्र	सदस्य
६	जिल्हा कृषी अधिकारी	सदस्य
७	प्रतिनिधीअन्न व सुरक्षा विभाग ,	सदस्य
८	प्रतिनिधीपाणी पुरवठा स्वच्छता , विभाग	सदस्य
९	प्रतिनिधी जिल्हा प्रदुषण नियंत्रण मंडळ	सदस्य

जिल्हा स्तरावरील कृती :

- १) प्रत्येक जिल्हा स्तरावर क्लायमेट चेंजसाठी नोडल अधिकारी निवडण्यात याव.
- २) जिल्हा पर्यावरणी आरोग्य कक्षाची स्थापना.
- ३) जिल्हा टास्क फोर्सची स्थापना

जिल्हा पर्यावरणीय आरोग्य कक्ष:

राज्य पातळीवरील कक्षाप्रमाणेच या कक्षाची रचना असेल क्लायमेट चेंज संदर्भातील कार्यवाहीसाठी या मध्ये सार्वजनिक आरोग्य तज्ञ, वैद्यकीय अधिकारी, जिल्हा साथरोग तज्ञ, डेटा एंटी ऑपरेटर, लिपिक यांचा समावेश असावा.

जिल्हा टास्क फोर्स उद्देश :-

- १) वातावरणातील बदल आणि मानवी आरोग्य या संदर्भातील जिल्हा कृती योजना आखणे.
- २) या कृती योजनेची अंमलबजावणी करणे.
३. हा शासन निर्णय निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येईल.
४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक 201908201648339617 असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने.

(किरण वाहुल)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. प्रधान सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग
२. आयुक्त, आरोग्य सेवा, मुंबई.
३. संचालक, आरोग्य सेवा, मुंबई.
४. संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन, मुंबई.
५. संचालकपुणे ,राष्ट्रीय विषाणू विज्ञान संस्था ,
६. शास्त्रज्ञ आणि प्रमुख हवामान संशोधन विभागपुणे ,
७. अध्यक्षमहाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ ,
८. सचिव राज्य आपत्ती व्यवस्थापन विभाग
९. पर्यावरण अभियंता शास्त्रज्ञ पर्यावरण व वन विभाग /
- १०.सचिव राज्य कृषी विभाग

११. सचिवराज्य भूजल सर्वेक्षण विभाग ,
१२. राज्य सर्वेक्षण अधिकारी तथा राज्य नोडल अधिकारी क्लायमेट चेंज
१३. सर्व सहसंचालक/उप संचालक, आरोग्य सेवा,
१४. सर्व समिती सदस्य
१५. जिल्हा शल्य चिकित्सक (सर्व)
१६. जिल्हा आरोग्य अधिकारी (सर्व)
१७. निवडनस्ती (आरोग्य-५).